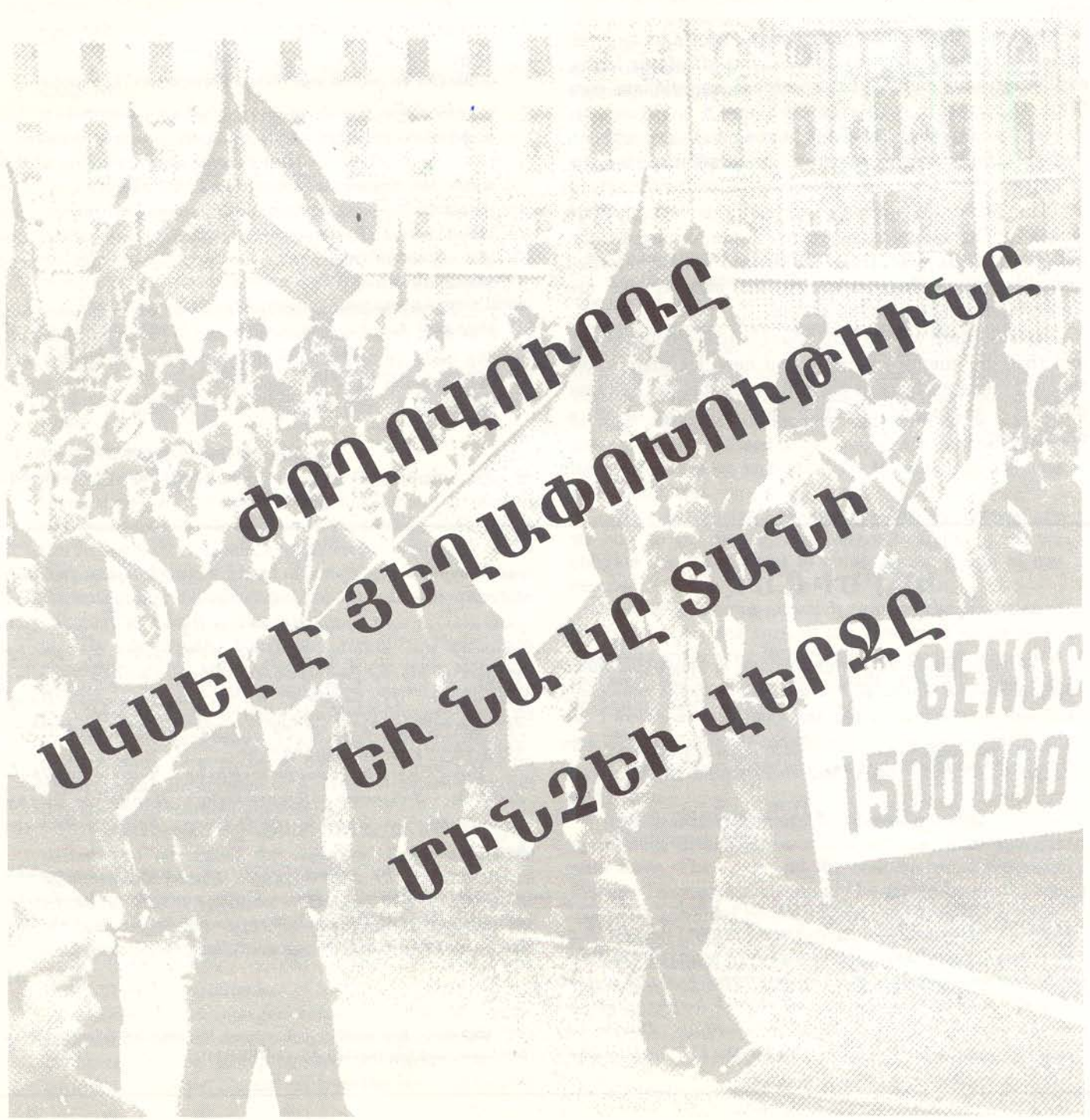

ՀԱՅԳՂՈՒԿ HAYTOUG

FEB.- ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1980

Օրգան Արեւմտ. Ամերիկայի Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութեան Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 10

Ժողովուրդը
սպասել է ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ
եւ նա ԿԸ ՏԱՆԻ
ՄԻՆՁԵԻ ՎԵՐՁԸ

OUR WORD

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

And yet we survive, we have not been destroyed. After six centuries of oppression and massacres, we are still here; we are still struggling. And today, our struggle is more strong and more powerful than it has ever been. We struggle for freedom and independence, we fight against injustice. And yet...?

And yet, over the centuries, a dormant justice has become the same as injustice; common right of all men have become subject to wealth and strength; peace is drunk with imperialism.

And still the blood thirsty enemy scoffs at us, continues to trample upon us while living off of our lands, exploiting our rights. International imperialism continues to remain in support of the hyena.

And meanwhile, we have just come to the conclusion that only the "yergahteh sherep" (iron ladle) will lead us to victory.

The faith and spirit of our struggle remain alive within us. Our blows of the enemy are becoming deadly, but most of all, **effective**. We are no longer satisfied with just preserving our Armenian identity; we are finally beginning to act and attack.

And all those who say that our blade is old and small, and that the enemy's is large and new, let them know that although our blade is old and small, it is not dull. Our blade is a sharp and effective one, but most of all, a deadly one.

Եւ տակաւին կենդանի ենք, չենք խորտակուիր: Վեց դարերու ճնշումէ ու ջարդերէ ետք, հոս ենք տակաւին ու կը պայքարինք: Ու այսօր, մեր ազգային պայքարը անէլի կրթու է, անէլի հզօր քան երբեք: Կը պայքարինք ազատութեան ու անկախութեան համար, կը կռուինք անարդարութեան դէմ: Ու տակաւի՛ն...

Ու տակաւին դարերու ընթացքին, արդարութիւնը խորքունի մէջ դարձած է հոմանիշ անարդարութեան, մարդկային իրաւունքը ծառայ է հարստութեան ու զօրաւորին, խաղաղութիւնը հարբած է կայսերապաշտութեամբ:

Ու տակաւին արհնարբու թշնամին կը ծաղրէ մեզ, կը շարունակէ ոտնակոխել մեզ, շահագործել մեր հողերը, մեր իրաւունքները: Համաշխարհային կայսերապաշտութիւնը զօրավիգ կը շարունակէ մնալ ու պաշտպանել բորենիին:

Եւ մենք, նոր է որ լան ու ազդուն գտած ենք: Նոր է որ կը գիտակցինք թէ «երկաթէ շերտի»ն է յաղթականը:

Հաւատքն ու պայքարի ոգին վառ կը մնան մեր մէջ, թշնամիին հասցուցած մեր հարուածները կը դառնան մահացու եւ մասնատրարքար **ազդու**: Մեր ազգային պայքարը այլ-եւս չքատարարուիր հայապահպանման կրատրական փիճակէն այլ անոր կու գայ տալ անէլի ներգործական ու յարձակողական ընթացք:

Եւ բոլոր անոնք որոնք կ'ըսեն թէ մեր դանակը պզտիկ է ու հին, իսկ թշնամիինը մեծ ու նոր, թող լաւ գիտնան թէ մեր դանակը հին ու պզտիկ ըլլալով հանդերձ, բթացած չէ, մեր դանակը սուր է, ու պզտիկ ու սուր դանակը կարող է ըլլալ ազդու, բայց մասնատրարքար մահացու:

«Թրքաց զօրքը թնդանօթով,
Հայ կտրիճներ մօսիններով...»

ԿԱՐԾԻՔ ՄԸ...

«Մշակոյթը մի ժողովրդի հոգեւոր եւ նիւթական ստեղծագործութեան արդիւնքն է, ազգային հանճարի խոսացումը, այն ամուր-անասան վէմը, որի վրայ հաստատուած է ազգային գոյութեան շէնքը: Ժողովուրդները մշակոյթով են ազգ: Առանց զարգացած, կենդանի մշակոյթի՝ ազգ չկայ»:

«ՎէՄ» Ա. Տարի, Թիւ 1, 1933
Խմբագրական

Հաւատացէ՛ք. հաւատացէ՛ք այս վերի սուրբ խօսքերուն: Մշակոյթն է որ կը կազմէ ազգը: Լեզուն է որ կը կազմէ մշակոյթը: Առանց լեզուի ազգ չկայ: Իմացէ՛ք հայ օտարխօսներ, լեզուն սուրբ է եւ փրկիչ: դուք ձեզ մի՛ խաբէք եւ ըսէք որ հայ լեզուն կարեւոր չէ հայասէր ըլլալու համար: Շատ կը սխալիք. միայն հայ լեզուն, գրականութիւնը եւ մշակոյթն են, որ կ'որակեն

լաւ հայրենասէր մը: Դիւրին է ըսել «Ես շատ լաւ հայ եմ, եւ Ազատ, Անկախ Հայաստան կ'ուզեմ»: Բնա՛ւ չհաւատաք, որ կարելի է ունենալ Ազատ ու Անկախ Հայաստան մը՝ առանց զօրաւոր մշակոյթի: Զի՛ բաւեր գէնքը, չի բաւեր քաղաքականութիւնը. ասոնք երկրորդական են: Մշակոյթն է, որ կը կազմէ ազգը: Մենք մեզ ծանօթացնելու համար օտարին, պէտք է գործածենք մեր մշակոյթը եւ լեզուն:

Սորվի՛նք մեր գրականութիւնը: Կարդա՛նք Սիւմանթօն, Զոհրապը, Վարուժանը: Սորվի՛նք Հայոց Պատմութիւնը: Երգե՛նք կոմիտասը, երգենք Կանաչեանը:

Զխաբուի՛նք օտարներէն. չխաբուի՛նք տղարներէն: Զյաջողեցնենք թուրքին ջարդը: Խօսի՛նք հայերէն. խօսի՛նք մեր լեզուն ի յիշատակ երկու միլիոն հայ նահատակներուն:

Հ. Ռ.

ԾԱՆՕԹ.- Այս բանէն լոյս տեսած կարծիքները անպայմանօրէն խմբագրութեան կարծիքները չեն: (ՍՄԲԱԳԻՐ).

THE PEOPLE'S FRONT AND ITS INTERNAL ENEMIES

Our path is clear.

Even in our first issue, we stated our goal as being to create a free, independent, united and socialist Armenia.

We can understand the method by which we can realize that goal by merely looking to the name of our paper, "Via Revolution".

We know that revolutionary struggle is difficult.

However difficult that struggle may be, to that same degree it advances revolutionary stamina, firmness and an iron belief in victory.

What is standing in the way of this struggle? It is the fascist Turkish government, its imperialist, protectors, or the Armenians internal enemies. All three present unfavorable circumstances.

Among these three obstacles, the last is the most dangerous.

In order to fight against an external enemy, one needs a strong front, but when internal enemies exist, that front is endangered.

Considering the Turkish government and its protectors, along with their domestic, military, and political advantages, there is a basic need for widespread agreement and participation in the revolution in order to assure endurance and expansion.

Therefore, our people need a.) an unshakeable belief in the rightness and practicality of our demands. b.) trust in the leaders of our revolution.

The internal enemy, by word and deed is against the people's struggle for freedom. Let us look at the various types of this internal enemy.

1. The Armenian Bourgeoisie

There are those people, like the Palestinians, who, in their struggle for national liberation have a certain bourgeois element in their side supporting them. But, the Armenian bourgeois, even from the beginning of the Armenian struggle, have been alien. Even Mikael Varantian in 1906 codemned the Armenian bourgeoisie of being "apathetic and scrooge".

The Armenian bourgeois, true to their class character, only think of saving their own skin and wealth. To justify their position they preach about their own goodness and criticize the revolutionary ideas as impractical or dangerous. They don't consider the Armenian cause as even being controversial and give no philosophical importance to it. Here is where they fall into the lap of cosmopolitanism.

There is one section of the bourgeoisie who are sympathetic to our cause for freedom. These are those rightists with no real character who want to see a pure Armenia with no political overtones. These bourgeois are acceptable as long as they don't endanger the progress of the revolutionaries.

2. The Cosmopolitans.

Following the bourgeoisie is a section of the intelligentsia who is stricken with cosmopolitanism. The members of this grouping are the victims of imperialism. These people, cut off from the reality of history

are happy with their ignorance and try to fit in with their environment. These parasites instead of struggling against the existing situation and working for the advancement of the cause of freedom, submit to imperialism and are giving in to assimilation. These simple minded people are wavering between "hippi"-ism and Marxism and don't even understand the most simple aspect of dialectic materialism, the difference between internationalism and cosmopolitanism.

These people, who know nothing of political realities, do nothing but criticize. All they do is constantly criticize those who are doing something. By doing this, they don't realize that they are only helping the Turkish government and imperialism.

They compete against each other in trying to expose and degrade the revolutionary movements (ARF, Justice, Commandos of the Armenian Genocide, Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia).

The same people try to blacken the names of those who are sacrificing their lives on the path to their people's freedom. The talkers are trying to degrade the workers.

3. Knights of Godness

Another segment of our enemies look to a "generous uncle" or a human rights protector. They promote the ideas that our people are weak, and that the Armenian question will be resolved through the aid of strong governments and our good relations with them. They want us to bow our heads before them like slaves to their masters, and suggest that as long as the big powers are not inclined to help us, now is not the time to fight. Of course we know that for these people the time will never come.

These people don't realize that only by fighting are we able to get strong, and only with fighting can we obligate the big powers to consider the rights of our people.

It is never known at which moment the priorities of the big powers will turn to the Armenian cause or at least not turn against it. Since we have no idea when that moment might come, we must get on with the revolution now.

The above is a list of the various internal enemies we have, just at a time when our people need to be tight and united.

The understanding of our internal situation may be trying, but they must be solved with patience and not with force. The spies and the traitors are a different matter. Their problem can only be solved by death. We call these confused people to join the revolutionary forces, instead of fighting them. We know that the Turkish government and imperialists would not be pleased by this unity, but this unity is precisely what will benefit our people.

"Via Revolution" Organ of the ARF
Rosdom Youth Organization of Iran

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18

«Փետրուարեան ապստամբութիւնը զոտ ժողովրդական, տարերային մի շարժում էր՝ ինքնապաշտպանութեան բնագոյնց մղումը.»

Հայաստանի խորհրդայնացումէն ետք (Յեղկոմ իշխանութեան շրջանին), Դաշնակցութիւնը ծանր հաւածանքի ենթարկուեցաւ: Կարգ մը Դաշնակցականներ Թիֆլիսի վրայով անցան արտասահման, ուրիշներ Զանգեզուր եւ Պարսկաստան:

Մնացեալները բանտ նետուեցան կամ աքսորուեցան:

Երկիրը պարզուելէ ետք Դաշնակցական ղեկավարներէ, հալածանքը սկսաւ թիրախ ունենալով ժողովուրդը:

Փետրուար 9-10-ին (գիշերատեն) տեղի ունեցան զանգուածային նոր ձերբակալութիւններ: Ամբողջ գիշերը, փողոցները հսկողութեան տակ առնուեցան եւ ինքնաշարժներով ու հետիոտն, խիստ հսկողութեան տակ, «Զեկա»-ի չէնքը փոխադրուեցան աւելի քան 200 ձերբակալուածներ: Արդարացուցիչ ոչ մէկ պատճառ չկար Յեղկոմի այս նոր վայրագութեան համար:

Ժողովրդական ցասումի բաժակը առատ լեցում չէր եւ առիթ պէտք էր որպէսզի պոռթկար: Փետրուար 10-ի գիշերուայ ձերբակալութիւնները աննկարագրելի յուզում առջ բերին մայրաքաղաքին եւ գաւառներու ժողովուրդին մէջ: Երկրի զանազան կողմերէն, իրարմէ անկախ, ծայր տուին տարերային ըմբոստացումներ Յեղկոմի իշխանութեան դէմ: Տեղական այս շարժումները հետզհետէ միացան Երեւանի «Հայրենիքի Փրկութեան» կոմիտէի միջոցով եւ ընդհանուր բնոյթ ստացան: 1921, Փետրուար 17-ին, պայթեցաւ ապստամբութիւնը: Համայնավար իշխանութիւնը փախաւ Շարուրի վրայով «եղբայրական» թուրքիոյ մօտ: Երկրի ղեկը անցաւ «Հայրենիքի Փրկութեան» կոմիտէի ձեռքը, նախագահութեամբ Ս. Վրացեանի:

«Հայրենիքի Փրկութեան» կոմիտէն ջանաց դարձանել ժողովուրդի ցաւերը, սակայն շուտով վրայ հասաւ Վրաստանի խորհրդայնացումը:

Հայաստան պաշարուած թուրք եւ համայնավար ուժերով, անգամ մը եւս տեղի տուաւ եւ Ապրիլ 2-ին համայնավար զօրքը թնդանօթի տակ զբաւեց Երեւանը: Բովանդակ ժողովուրդը «Հայրենիքի Փրկութեան» կոմիտէին հետ խոյս կու տար դէպի Զանգեզուր: Երեւան մնացին ծերեր, կիներ եւ երեխաներ, ամբողջ քաղաքը ծուխի մէջ՝ սուգի կերպարանք առած էր:

«Ոչ մէկ տեղ յաղթական բանակ մը, այսքան անփառունակ մուտք չէր գործած իր գրաւած քաղաքը»:

Ս. Տ.

FEBRUARY 18

“The February revolt was a purely popular movement motivated by the need for self-preservation.”

Following the sovietization of Armenia (during the heghgom principedom) that the Armenian Revolutionary Federation was under heavy attack. Some members were able to escape through Tiflis which other fled to Zangezour or Persia, Still others, the remember, were either jailed or deported.

When no ARF leaders remained in the country, the common people were persecuted.

“Within the ninth and tenth of February many arrests took place. The streets were being patrolled all night long and more than 200 citizens were transferred to the Chega building.

There was no justifiable reason for the insanity of the Heghgom domination.

The Armenians were filled with contempt and at any moment were ready to explode. The arrests were the cause of much stress to both the city dwellers and the rural population.

Many different sections of the country began to independently initiate movement against the Heghgom rulers. These sepearate movements gradually united under the banner of Erevan’s “Save the Fatherland ” gomideh. On the 18th of February, 1921, the revolt broke out. Communist leaders fled by way of Sharouri to their brothers, the Turks. The leadership passed to Simon Vratsian of the said gomideh in Erevan.

The same gomideh tried to control matters in Erevan, but soon, due to the sovietization of Georgia, the situation worsened.

Surrounded by Turks and Soviets,Armenia was again forced to hand its lands over to the Communist troops. The people and their gomideh then tried to flee to Zangezour. Those remaining in Armenia included the women, children, and the aged, were left in the midst of ashes and mourning.

No where , at any time had an invading army ever been so ingloriously victorious.

On Sunday, November 11,1979, the A.Y.F. San Fernando Valley “Sardarabad”Senior Chaptal hosted a picnic in Balboa Park for A.R.F. Shant Gomideh members. Many members from our chapter and the gomideh were present to get acquainted with each other and spend part of the day together. Also, some A.Y.F. “Simon Vratzian” Juniors were there. Our younger brothers and sisters,along with our older brothers and sisters, and u՛s in between, had lule kebab, salad, cakes,

and other foods to eat. But most of the time, everyone was having fun playing games or just talking. Some of us played frisbee, football, chess, or mastermind. The result was that Shant Gomideh and Valley A.Y.F. members got to know each other a little bit, although not as much as they would have liked to.

SANFERNANDO VALLEY
“SARDARABAD” SR. CHAPTER
REPORTER.

ՀԱՅՈՒ ԾԱԿԱՏԱԳԻՐ

Հայու ճակատագիրը միշտ սեւ եղած է, հայը միշտ հալածուած: Քննեցէք հայութեան պատմութիւնը եւ պիտի տեսնէք թէ հոն դժուար է գտնել լման դարաշրջան մը որու ընթացքին հայը ապրած ըլլայ խաղաղութեան մէջ, շրջան մը երբ Հայաստանը զերծ ըլլայ յարձակումներէ կամ օտար լուծէ: Բայց մեզի համար այս վերջին դարաշրջանը եղած է շատ դժգոյն. ճակատագիրը ուղղակի հալածած է մեզ:

1915-ին, երբ Արեւմտահայաստանը իր ամբողջութեամբ պարպուեցաւ հայութենէ: Ժողովուրդին մեծ մասը ջարդուեցաւ, իսկ ազատողները ցրուեցան զանազան երկիրներու մէջ, կազմելով ներկայ սփիւռքը: Մեծ գաղութներ կազմուեցան Լիբանանի, Սիրիոյ, Իրաքի եւ մօտակայ այլ երկիրներու մէջ. Պարսկաստանի մէջ արդէն կար հաստատուած ու մեծ գաղութ մը:

Սկզբնական շրջանին, Միջին Արեւելքի հայութիւնը կ'ապրէր գաղթական վիճակի մէջ, կարծես սպասելով վերադարձին զէպի հայրենի հողերը: Սակայն սփիւռքի կեանքը երկնցաւ. սփիւռքահայութիւնը սկսաւ տեղաւորուիլ, տուներ շինեց, գործեր մշակեց ու սկսաւ յարմարիլ իր շրջապատին: Սակայն այդ խաղաղ կեանքը շատ երկար չտեւեց, որովհետեւ եկաւ երկրորդ համաշխարհային պատերազմը: Ասոր յաջորդեց ներգաղթը զէպի Հայաստան: Բայց ամէն հայ չկրցաւ վերադառնալ հայրենիք. Խորհրդային իշխանութիւնները մերժեցին ընդունիլ Դաշնակցականները եւ անոնց համակիրները: Սփիւռքի մեծամասնութիւնը մնաց սփիւռք, իսկ Հայաստան գաղթողները հոն ապրելէ ետք երեսուն տարիներ, սկսան գաղթել զէպի Ամերիկա:

Անցան պատերազմի տարիներն ալ: Հայ ժողովուրդը սկսած էր ապրիլ հանդարտ վիճակի մէջ: Սակայն այլ զէպքեր եկան խախտելու խաղաղ կեանքը: Իրաք, Սուրիա, յեղաշրջումներ, որուն պատճառաւ գաղթ զէպի Լիբանան: Հոն սկսան տեղաւորուիլ, հոն սկսան հանգիստ ապրիլ: Բայց խաղաղ կեանքը հայերու համար. հանգիստ կեանքը հայաստանէն դուրս. դժուար եթէ ոչ անկարելի: Սկսաւ Լիբանանեան պատերազմը. նորէն գաղթ, գաղթ զէպի Ամերիկաները, սկսելու համար նոր կեանք: Բայց տակաւին չտեղաւորուած, անոնք տեսան նոր գաղթականներ Պարսկաստանէն: Պարսկաստանի հայութիւնը շատ երկար ապրած էր խաղաղ վիճակի մէջ. ատենը եկած էր խանգարելու անոնց հանգիստը:

Մինչեւ ե՞րբ այս հալածական վիճակը. մինչեւ ե՞րբ անտէր այս թափառումները. ե՞րբ պիտի գայ այն օրը, այն մեծ օրը կատարելու համար վերջին մեծ գաղթը, վերջին ու վերջնական գաղթը զէպի Հայաստան: Ինչպէս որ հայաստանէն դուրս հանգիստ կեանք չենք կրցած ունենալ, ասկէ ետք այլ պէտք չէ հանգիստ փնտռել, պէտք չէ խաղաղ կեանք ապրիլ, այնքան ատեն որ չենք վաստկած խաղաղ ապրելու իրաւունքը, չենք վաստկած ազատ ապրելու իրաւունքը, բայց մանաւանդ այնքան ատեն որ չունինք մարդկային ամենատարրական իրաւունքները:

«Հայաստան տունն է հայուն», ըսած է քանաստեղծը: Բայց անաւասիկ մօտ 65 տարի է, հայութեան մեծ մասը կ'ապրի տունէն դուրս: Ճիշտ է որ կ'ապրին շատ հիւրընկալ երկիրներու մէջ, բայց մեր մամիկները կ'ըսէին «Եօթը օրէն աւելի հիւր տանդ մէջ չպահես»:

ՍԻՐԱԿԱՆ

COMMENTARY

It was at a regular A.Y.F. meeting.

I went to the place where the meeting was to be held and entered to the room. There was no quorum; in fact, I don't even remember the last time we had a quorum at a meeting. As the meeting began, so did the cross-discussion among the members. One was smoking, another one was chewing gum, and some were throwing papers at each other. All of this was taking place during a meeting of an organization which will prepare the future Armenian revolutionaries.

Three-quarter of the meeting was spent on discussion on dances and ungers. Even the regularity of educationals given during meetings is unstable.

Ungerner, we come to these meetings not to waste time, but to prepare ourselves to be the future Tashnagtsagans. We must bring an end to these frivolous matters and work together to alter these faults. If we can't even conduct a chapter meeting in the proper manner; where does that leave our cause, our lands, and our Ararat.

Our fellow revolutionary Fedayiis did not sacrifice their blood for nothing. Ungerner, let us forget the past and work towards erasing our past mistakes by replacing them with future achievements. And let us become good Tashnagtsagans and why not good examples, too.

BEDIG

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հ. Ե. Դ. -ի հերթական ժողովի մը օրն էր:

Գացի որոշուած վայրը եւ մտայ ժողովի սենեակը: Մեծամասնութիւն չկար: Վերջին ժողովը որուն մեծամասնութիւն գտնուած էր, չեմ յիշեր թէ երբ էր: Ժողովը սկսաւ եւ խօսակցութիւններն ալ հետը: Մէկը կը ծիւղէր, ուրիշ մը կը ծամէր, ոմանք իրարու թուղթեր կը նետէին: Այս բոլորը կը պատահէին ժողովի մը բնութագրին այն կազմակերպութեան որ ապագայի հայ մարտիկները պիտի պատրաստէ:

Ժողովի երեք-քառորդի բնութագրին, կը խօսուի պարահանդէսի մասին, բնկերներու մասին: Դաստիարակչականը, ամիսը մէկ անգամ եւ այդ ալ կասկածելի:

Ընկերներ, մենք այս ժողովներուն խաղալու չենք եկած, այլ պատրաստուելու իրրեւ Դաշնակցականներ: Պէտք է վերջ տանք այն ծիծաղելի բաներուն եւ միասնաբար աշխատինք շտկել այս բոլորը: Եթէ ժողով մը չենք կրնար կանոնաւոր կերպով գումարել, այդ ժամանակ ո՞ր մնաց Հայ Դատը, մեր հողերը, Արարատը: Մեր բնկեր յեղափոխական ֆետայիներ իրենց արիւնք պարսպ տեղ չթափեցին: Ընկերներ, մոռնանք անցեալը եւ աշխատինք ապագայով անցեալին տեղն ալ լեցնել, եւ ըլլանք լաւ Դաշնակցականներ եւ, ինչո՞ւ չէ, տիպարներ:

ՊԵՏԻԿ

Ի.Հ.Բ.

Իրլանտական Հանրապետական Բանակը, անպաշտօն ու կէս զինուորական կազմակերպութիւն մըն է Հիմնուած Իրլանտայի մէջ: Ի.Հ.Բ.-ը յաջորդն է «Իրլանտայի Կամաւորներ» ազգային-զինուորական կազմակերպութեան. ան ստեղծուած է 1919-ի Յունուարին, պայքարելու համար ընդդէմ Իրլանտայի վրայ անգլիական իշխանութեան: Նոյն նպատակին համար կը գործէր այլ կազմակերպութիւն մը, Իրլանտական Ազգային Կուսակցութիւնը, քաղաքական գետնի վրայ:

Ի.Հ.Բ.-ը, 1919էն 1921 երկարող «Անկախութեան Պատերազմ»ին ընթացքին ի գործ դրաւ հայդուկային ու ահաբեկչական կոուելակերպ: Այս ահաբեկչական արարքները ստիպեցին Անգլիան մտածելու եւ առաջարկելու որոշ համաձայնութեան մը մասին, որն էր ինքնավար Իրլանտական պետութիւն մը անգլիական իշխանութեան ներքեւ: Այս հրամցուած պայմանները ընդունելի չըլլալով, Ի.Հ.Բ.-ի անդամներու մէկ մասին կազմակերպութիւնը բաժնուեցաւ երկու մասերու: Պայմաններուն համակերպող խմբակցութիւնը դարձաւ ինքնավար պետութեան պաշտօնական բանակը, իսկ ընդդիմացողները կազմեցին «արտա-սովորականներ» անունով կազմակերպութիւն մը եւ զինեալ պայքարը շարունակեցին ընդդէմ կառավարութեան:

1922ին, քաղաքացիական պատերազմ մը սկիզբ առաւ Իրլանտայի մէջ: 1923ին, կոիւր ընդհատեցաւ ընդդիմադիր ճակատի պարտութեամբ. հակառակ ասոր, Ի.Հ.Բ.-ի այս հատուածը շարունակեց միշտ գոյութիւն ունենալ, ու կազմակերպուել լաւաւելի:

1931ին, Ի.Հ.Բ.-ը յայտարարուեցաւ իբրեւ ապօրինի կազմակերպութիւն կառավարութեան կողմէ:

1939ին, Ի.Հ.Բ.-ը թափ տուաւ իր ահաբեկչական աշխատանքներուն, որուն իբրեւ հետեւանք, 5 ղեկավարներ ձերբակալուեցան ու գնդակահարուեցան առանց արդար դատավարութեան:

Դեկտեմբեր 1948ին, հակառակ Իրլանտայի մեծ մասով անգլիական իշխանութեանն ղուրս ըլլալուն, Ի.Հ.Բ.-ը իր ուշադրութիւնը ուղղեց տակաւին անգլիական իշխանութեան տակ մնացած Հիւսիսային Իրլանտայի միացումին Ազատ Իրլանտայի հետ:

1969ին, Ի.Հ.Բ.-ը՝ անգամ մը եւս բաժնուեցաւ երկու հատուածներու, գաղափարական խնդիրներու պատճառաւ:

Եւ մինչեւ այսօրս, կարելի է հետեւիլ Ի.Հ.Բ.-ի ահաբեկչական արարքներուն զորս կը տանի ի խնդիր ազատութեան ու միացումի:

The Irish Republican Army is an unofficial semi-military organization based in the Republic of Ireland. The I.R.A. was created in January , 1919, as a successor to the Irish Volunteers, a nationalist militant organization that was founded in 1913. The purpose of both the I.R.A. and the Irish Volunteers was to stop British rule in Ireland (ineffective by the use of armed force) and thus to assist in achieving the broader political objective of an independent republic. The same objective was being pursued by the Irish Nationalist Party, Sinn Fein, at a political level. There has been much over lapping of membership between the I.R.A. and Sinn Fein. Despite this fact, the I.R.A. continued to operate independently and has not often been in political control in times of crisis.

The I.R.A. used guerrilla tactics during the war of independence (1919-1921); ambushes and raids by small groups of men, and sabotage. These tactics forced the British to negotiate a political settlement. The terms of the settlement provided for an Irish free state which had dominion status within the British Empire. These terms were not acceptable to many I.R.A. Members and consequently, the I.R.A. split into two factions; one of which supported the peace settlement, and the other strongly opposed to it. The supporting section eventually become part of the official Irish free state Army, while the opposing section (know as "the irregulars") began organizing armed resistance against the new independent government. A civil war broke out in 1922 in which the two factions fought bitterly against eachother. The irregulars finally surrendered in 1923.

Although the irregulars had surrendered the civil war, they had not surrendered their arms or disbanded as an organization. They remained as a quiet, but constant reminder to all future governments that they would, at any cost, continue their struggle for a united, republican Ireland. The I.R.A. was declared to be an illegal organization in 1931, but in 1939, it organized a series of bombings in England. The Irish Parliament took strong measures against the I.R.A. in which five I.R.A. leaders were executed and many more imprisoned without trial.

In December, 1948, after the Irish Free State withdrew from the British Commonwealth, the I.R.A. turned its attention to the unification of Northern Ireland (mostly Protestant) which remained part of the United Kingdom.

Conflicts led to another split in the I.R.A. in December , 1969 , following a Sinn Fein conference. The new "provisional" wing of the I.R.A. consisted of young militants who are committed to using terror tactics.

And up to the present the disturbances continue in Ireland, and the I.R.A. still lives and fights for freedom.

Հայրուկի այս թիւը հովանաւորուած է Հ.Յ.Գ. Ռոստոմ Կոմիտէի եւ Անի եւ Գարեգին Մկրտիչեանցներու կողմէ:
This issue of "Haytoug" is sponsored by A.R.F. Rosdom Gomideh and Ani and Karekin Megerditchian.

INTERVIEW No 4

In this fourth set of interviews, AYF members were asked about their views on the Armenian Youth Federation and its role in the community. This time around the interviewees are three central executive members.

1. Having taken the AYF oath what can you do to reach our goal of a free, independent Armenia?

Unger Sako Berberian:

First there are different stage.1) prepare yourself.2) prepare your surroundings.3) prepare grounds. By working though the organization we can prepare the right grounds and bodies to reach our goal.

Unger Raffi Hovanissian:

On practical terms and in the real pragmatic world, taking the ARF oath doesn't give you the capability to do anything towards achieving our goal. Some self proclaimed revolutionaries say the organization must be political. They are really no different from anyone else. We can have a more balanced approach. The best that the AYF can do is produce members on a multiphasited basis. We should use all the resources available to us in reaching our goal.

2. Where do you think there is a higher possibility of applying the works of the Hay Tad? In the AYF or ARF?

Unger Sako Berberian:

Certainly in the ARF. It is a more organized and well known organization. Also, the work strongly for the Hay Tad, an organization must be respected. Its hard to would take a youth organization as seriously as they would the ARF. Furthermore, the ARF is only politically oriented, whereas the AYF has many other facets.

Unger Raffi Hovanissian:

The works of the Hay Tad will be a joint effort between the AYF, ARF and all other Armenian organizations. Because of age difference, each is able to do different things and work equally in their own way. We must open up into new way of cooperative ventures. AYF.

3. Through what means can we bring the "lost" youth closer to the Armenian people?

Unger Sako Berberian:

First of all by widely publicizing what the organization is so these Armenians will have a better understanding of what AYF means. And after they

know such an organization exists, we must make them believe we are actively working for 1st certain goals and we are a vital organization, 3rd, we must be open minded to get their ideas. We shouldn't cut them off. They can help us just as we can them.

Unger Robert Arshagouni:

One thing we have to do is we have to make them feel welcome in the AYF - like they belong. We shouldn't make them feel like outsiders. We must reach out to them.

Unger Raffi Hovanissian:

In the short run I have no solutions. In the long run, it is moving back towards our homeland and the Mid East. Without this there will just continue to be more assimilation.

EDUCATIONAL No 3 REVOLUTION

In the past, revolutions have been attempted in social classes through forceful means and have, at times, been successful.

When conditions such as the exploitation of civil rights, foreign dictatorship, economic crises, forced industrialization, altering of cultural, moral, social, or religious ideologies, or governmental deception are present in a country, individual citizens feel the need to fight for their rights.

In order for a revolution to take place successfully, activists which can be both objective and subjective to the cause at the same time are needed. The cause needs knowledgeable activists in all positions, including the common people who are being oppressed, intellectual activists, and military leaders.

After these basic needs have been fulfilled, the only factor that withholds the actual revolution is time. Even a small act of rebellion is enough to trigger a mass revolution.

Revolutions do not only consist of military struggle, another important aspect of revolution is the ideological literary aspect which seeks to justify the cause. In order to have a successful revolution, the revolutionaries need the strong support of their oppressed people. It is of the utmost importance to organize and educate the people.

Of course, the opposed government naturally tries to suppress the revolution by using military force and trying to drown the revolutionaries in their own blood, but it is impossible to "anti-revolutionize" the people until they have achieved their goal. Even if the revolution is unsuccessful, it is only a matter of time until the revolutionaries reach the threshold of success to achieve their ultimate goal.

THE KURDS

Although the Kurdish people have existed for thousands of years and are one of the oldest people of the world, an official Kurdistan has been out of existence for many years.

There are approximately 20 million Kurds today. They, like the Armenians, originate from the Indo-European race and their language is Indo-European based. The Kurds are a Moslem people and live in the Middle and Near Eastern areas.

The Kurds are currently in a political renaissance and have been since the beginning of the twentieth century. Since the 1920's, the Kurds have revolted several times in Turkey. During the long period between 1961 - 1975, the Kurds revolted in northern Iraq, but at the present time, the Kurds of Iran are politically active.

The Kurds, who use the methods of guerrilla warfare, are usually good fighters whenever they are in revolt. Due to this fact, they have many enemy armies who, when necessary, even resort to using tanks, war planes, and other military weapons against them. Aside from these enemies, however, the Kurdish revolutionaries are very popular within their own people.

Regular armies have always tried to suppress all revolutions, but the oppressive government can never change the decision made by a people to be free. No matter how much they subject a people to persecution, they can never suppress the cry for freedom; they can only postpone it.

ՔԻՒՐՏԵՐԸ

Հակառակ քրիստոնեական հազարավոր տարիներու գոյութեան, պաշտօնական Քրիստոստան մը գոյութիւն չունի տարիներէ ի վեր:

Այսօր, քրիստոնեացիները կը հաշուեն 20 միլիոն: Անոնք, ինչպէս են հայերը, ունին հնդեւրոպական ծագում եւ լեզու: Քրիստոնեացիները իսլամ են, եւ կը բնակին Միջին եւ Մերձավոր Արեւելեան շրջաններու մէջ:

Քրիստոնեացիները կ'ապրին քաղաքական գարթօնք մը որ սկիզբ առաւ 1920-ական թուականներուն: Թուրքիոյ մէջ, քրիստոնեացիները բազմաթիւ անգամներ ապստամբած են հիւսիսային Իրաքի շրջանի մէջ. քրիստոնեացիները շարունակ ապստամբած են 1961-1975 երկարող տարիներուն ընթացքին, սակայն այժմ Իրանի քրիստոնեացիները ամէնէն գործօնն են:

Քրիստոնեացիները լաւ կռուողներ են, որոնք կը դիմեն զինեալ պայքարի իրենց ապստամբութեանց շրջանին: Զիրենք կասեցնելու համար, Թուրքիա, Իրան կամ Իրաք յաճախ գործածած են օդանաւներ, հրասայլեր, եւայլն: Այս բոլորէն անկախ, քրիստոնեացիները կը վայելեն լայն ժողովրդականութիւն քրիստոնեացիներու մօտ:

Բանակներ յաճախորդած են լրեցնել ժողովուրդներ եւ յեղափոխութիւններ, եւ կամ փորձած են ճնշել ազատութեան համար մարտնչող ժողովուրդներ, սակայն անոնցմէ ոչ մէկը յաջողած է վերջնականապէս մեղցնել յեղափոխութիւն մը, այլ պարզապէս յետաձգած է զայն:

PROF. REID SPEAKS TO THE "HAYTOUG"

Representatives of the Haytoug staff attended the lecture sponsored by the C.E.C. on January 18, 1980, at UCLA. The speaker was Professor James Reid and his topic was the "Ottoman Empire and the Armenian Millet."

Professor Reid divided his lecture into three basic parts: the tribal stage of the development of the Ottoman Empire, the absolutist or totalitarian phase, and the autocratic phase which began during the 19th century. An important point stressed by the Professor was, in reference to the Armenian millet (meaning the Armenian religious minority), the fact that the early Ottomans felt that all subjects within their empire had to be Turkified. Thus began the attempted assimilation of the Armenians and other minorities within the Ottoman Empire.

Following the lecture, we conducted a short interview with Professor Reid. In response to our question, he replied that he was very aware of the Armenian cause and that he felt that it is a very valid one. Professor Reid strongly feels that all nations should have the right to live on their own lands under their own jurisdiction, including Turkey. There is room enough for everyone in the Mid-East, Professor Reid was formerly a student of Professor Stanford Shaw of UCLA. Following much controversy due to Shaw's false statements dealing with near-Eastern history, the Armenians succeeded in making Prof. Shaw "temporarily" leave UCLA. We asked Professor Reid what his attitude toward this was, and he replied that he saw many faults in Shaw's work. Contrary to Shaw's teachings, Prof. Reid stated that the Armenian massacres by the Turkish Government did indeed occur and had been occurring for centuries. The only reason, Reid said, "that we recognize 1896 and 1915 as the dates of the Armenian massacres is that it was in these years that the massacres were carried out on the largest scale. The Armenians were used to such treatment by the Turks." Professor Reid also stated that even today, there is a cultural genocide occurring in the Soviet Union. It is up to us, the Armenian people, to put a stop to this treatment that our ancestors had been so used to.

Փրոֆ. Ռիտ դասախօսութեան պահուն:

Prof. Reid while lecturing.

Ո՞Վ Է ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆԸ

Ընկեր Հրաչ Տասնապետեանի գործերէն մին է «Ո՞վ է Դաշնակցականը»:

Այս գրքովը կը սահմանէ իտէպլ Դաշնակցականը, ու ընթերցողին կը բացատրէ որոշ պարտաւորութիւններ գործ իտէպլ Դաշնակցական մը պէտք է որ կրէ: Այս պարտաւորութիւններէն՝ գլխաւորներն են, ա) ընդունիլ կուսակցութեան ծրագիրն ու կանոնագիրը, բ) ընդունիլ կուսակցութեան որոշումները ու իրակացացնել զանոնք, գ) ըլլալ գործօն անդամ ու Դաշնակցութեան նպատակներուն համար ճիշդ շինայել, եւ այլն:

«Ո՞վ է Դաշնակցականը» ունի երեք ենթաբաժանումներ: Առաջին Դաշնակցականը իբրեւ կազմակերպութեան անդամ, երկրորդ՝ դաշնակցականը իբրեւ իտէպլիստ եւ երրորդ՝ Դաշնակցականը իբրեւ բարոյականի տէր:

Ընկ. Տասնապետեան կ'անդրադառնայ նաև միասնականութեան կարեւորութեան, մասնաւորաբար կուսակցութիւններէ ներս, նպատակի մը հասնելու համար: Ան շարունակաբար կը շեշտէ թէ հայ ժողովուրդին միակ նպատակն է՝ Ազատ, Անկախ եւ Միացեալ Հայաստան մը: Սակայն միակ տարբերութիւնը կը կայանայ Դաշնակցական կամ ոչ-Դաշնակցական միջոցներու գործադրութեանց մէջ: Հակադաս առարկայ, Դաշնակցական իտէպլին եւ միջոցառումներուն հաւատարմութիւնը անպայման կուսակցական ընկերը չէ: Դաշնակցական կուսակցական մը ըլլալու համար, գաղափարաբանութեան հաւատարմութիւնը պէտք է:

Իսկական Դաշնակցականը այն անձն է որ պատրաստ է կեանքը զոհելու Ազատ, Անկախ, Միացեալ, ընկերակցական ու ժողովրդավար Հայաստանի մը համար: Առ այդ, կ'ընդունի ու կը հետեւի ամբողջովին Հ.Յ.Դ.-ի կանոնագրին ու որոշումներուն:

«Ն.»

ՓՐՈՖ. ՐԻՏ

«ՀԱՅԴՈՒԿ»ԻՆ ՀԵՏ

«Հայդուկ»ի ներկայացուցիչներ ներկայ եղան Կեդր. Դաստիարակչական Խորհուրդի կազմակերպած դասախօսութեան մը որ տեղի ունեցաւ Յունուսը 18, 1980ին, UCLA համալսարանի մէջ: Դասախօսն էր համալսարանի փրոֆ Ժէյմս Ժ. Րիտ, որ իբրեւ նիւթ ունէր «Օսմանեան կայսրութիւնը եւ հայկական միլլէթը»:

Յետ դասախօսութեան, «Հայդուկ»ի թղթակիցը հանդիպում մը ունեցաւ Պրն. Րիտի հետ: Փրոֆ. Րիտ, հանդիպումի ընթացքին, նշեց թէ ինք բաւական ծանօթ է հայկական հարցին, եւ զայն կը տեսնէ ճիշդ: Փրոֆէսորը կը հաւատայ թէ ամէն ազգ, ներառեալ թուրքը, պէտք է որ ունենայ իրաւունքը ապրելու իր պայմանական հողերուն վրայ: «Միջին եւ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ բաւարար հող կայ ամէն մարդու համար» ըսաւ ան: «Հայերու դէմ գործուած ջարդերը անկասկած տեղի ունեցան», ըսաւ Պրն. Րիտ, «եւ այդ դարերու ընթացքին, բազմաթիւ անգամներ: Սակայն միակ պատճառը որ 1896 եւ 1915 կ'ընդունինք իբրեւ թուական այս ջարդերուն, այն է թէ այս թուականներուն ջարդերը հասան իրենց գագաթնակէտին»: Փրոֆ. ըսաւ թէ մինչեւ այս օրս ճերմակ եղեռն մը կը շարունակուի թուրքիոյ եւ Սովետական Ռուսիոյ մէջ. այս վիճակէն ձերբազատուելու համար հայ ժողովուրդը պէտք է որ պայքար մղէ բոլոր տեսակի ճնշումներու դէմ:

BOOK REVIEW...

WHO IS AN A.R.F. MEMBER

One of several pamphlets that have been written by Unger Hrach Dasnabedian is, in the English translation, "who is an A.R.F. Member?"

The pamphlet outlines exactly how the ideal A.R.F. member should be. Unger Dasnabedian points out the following obligations of all A.R.F. ungers; to accept the party plan and its method of application; to accept and obey the decisions and ideology of the party; to try to make the goals and ideology of the party a reality; to join and actively become a part of his local organization, and; to carry out the moral and physical responsibilities placed upon him by the party.

"Who is an A.R.F member?" Is divided into three parts: The A.R.F Unger as an organizational Man; the A.R.F Unger as an idealist, and; the A.R.F Unger as an Ethical Model. Unger Dasnabedian stresses the importance of unity within the Armenian people and especially within the organization as a means to reach our goal. He continually states that the ultimate goal of all Armenians should be to establish a free, independent, and united Armenia; the only difference between being an A.R.F member and not being a supporter of the Tashnagtzoutiun is the means by which to reach the end. A supporter of the Tashnagtzagan idealism is not necessarily qualified to become an A.R.F Unger. One must completely agree with and follow the A.R.F Constitution and its rules in order to be qualified to become a member. Tashnagtzagans must also believe in socialism as part of the party program. Another important point that Unger Dasnabedian stresses is the need for discipline in its members. An organization cannot efficiently function without strict discipline.

Many of the idealism pointed out in the pamphlet can and must also be exercised in the youth organization of the A.R.F "Who ARF Youth Federation Members of the A.Y.F must be prepared for the A.R.F in every way possible, it is only in this way that our generation can carry out the job cut out for it; to continue the Armenian struggle for freedom and to achieve our ultimate goal.

Հ.Ե.Դ. ՀԱՅԴՈՒԿ
 ԱՄՍԱԹԵՐԹ - ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
AYF HAYTOUG
 Published monthly by
AYF HAYTOUG
 1501 Venice Blvd., Los Angeles, Ca. 90006
 Tel. (213) 380-2936

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ԹԻՒ 4

Մեր հարցազրույցներու շարքէն չորրորդը կը յատկացնենք երեք կեդրոնական վարչութեան անդամներու գաղափարներուն, Հ.Յ.Դ.-ի եւ անոր խաղացած դերին մասին Ամերիկահայ գաղութէն ներս:

1) Իբրեւ Հ.Յ.Դ.-ի երդուեալ անդամ, անճնապէս ի՞նչ կրնաս ընել հասնելու համար Ազատ, Անկախ եւ Միացեալ Հայաստանի մը ստեղծման:

Ընկեր ՍԱԳՕ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ.- Երեք հանգրուաններ կան. ա) Ինքզինք պատրաստել, բ) Շրջանակը պատրաստել, եւ ձ) Աշխատանքի գետին պատրաստել: Կազմակերպութենէն ներս աշխատելով, կարելի է պատրաստել անհրաժեշտ գետինը եւ աշխատող մարմինները:

Ընկեր ՌԱՊԸՐԹ ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ.- Կրնամ ըլլալ գործոն գաղութէն ներս, փորձելով ստեղծել կազմակերպութիւն մը որ գայ սերմանել նպատակ եւ զոհարարութիւն հայ երիտասարդութեան մօտ:

Ընկեր ՌԱՅՖԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ.- Իրականութեան մէջ, Հ.Յ.Դ.-ի երդումը առնելով անձ մը կարողութիւնը չունենար բան մը ինքնաբերաբար ընելու մեր նպատակներու իրազորման համար. կարգ մը կեղծ յեղափոխականներ կը պնդեն թէ այս կազմակերպութիւնը պէտք է ունենայ քաղաքական բնոյթ: Իսկապէս, ասոնք որեւէ մէկէն տարբեր չեն: Կրնանք ունենալ աւելի հասարակչուած մօտեցում: Հ.Յ.Դ.-ն պէտք է որ արտադրէ անձեր որոնք ըլլան «բաց» ամէն տեսակի գաղափարներու: Նաեւ, պէտք է որ գործածենք ամէն աղբիւր որ մեր տրամադրութեան տակ է, հասնելու համար մեր նպատակներու իրագործման:

2) Ո՞ր կը կարծես աւելի մեծ չափով աշխատանք կարելի է տանիլ Հայ Դատի լուծման համար, Հ.Յ.Դ.-ի՞ թէ Հ.Յ.Դ.-ի մէջ:

Ընկեր ՍԱԳՕ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ.- Անկասկած Հ.Յ.Դ.-ի մէջ, որովհետեւ ան աւելի կազմակերպուած եւ յայտնի կազմակերպութիւն մըն է: Նաեւ, անդամներու տարիքն ալ տարբերութիւն կ'ընէ: Հայ դատի լուծման ուղղութեամբ աշխատելու համար կազմակերպութիւնը պէտք է որ ըլլայ յարգուած: Չեմ կարծեր որ քաղաքական կամ գիտնորական աշխարհը լրջութեամբ կ'ընդունի երիտասարդական կազմակերպութիւն մը, նոյնքան որքան Հ.Յ.Դ.-ին: Նաեւ, Հ.Յ.Դ.-ն զուտ քաղաքական կազմակերպութիւն մըն է, իսկ Հ.Յ.Դ.-ունի այլ դիմագիծ:

~~Ընկեր ՌԱՊԸՐԹ ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ.- Կրնամ ըլլալ գործոն գաղութէն ներս, փորձելով ստեղծել կազմակերպութիւն մը որ գայ սերմանել նպատակ եւ զոհարարութիւն հայ երիտասարդութեան մօտ:~~

Ընկեր ՌԱՅՖԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ.- Հայ դատի ուղղութեամբ, Հ.Յ.Դ.-ն, Հ.Յ.Դ.-ն, եւ հայկական բոլոր կազմակերպութիւնները միասնաբար պէտք է որ աշխատին: Ամէն մէկը կրնայ գերազանցել միւսը իր մարզին մէջ: Պէ՛ք է որ ունենանք համագործակցութիւն բոլոր կազմակերպութիւններու միջեւ:

Յ) Ինչպէ՞ս կարելի է այսպէս կոչուած «կորսուած երիտասարդը» մօտեցնել հայութեան:

Ընկեր ՍԱԳՕ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ.- Առաջին, ծանօթացնելով մերկազմակերպութիւնը եւ անոր էութիւնը հայութեան: Երկրորդ՝ ծանօթացնելէ ետք, պէտք է որ փորձենք իրենց ցոյց տալ մեր կարողութիւնները եւ մեր կարեւորութիւնը եւ երրորդ՝ պէտք է որ ըլլան «բաց» որեւէ առաջարկի կամ գաղափարի որ մեզի կու տան առանց զիրենք մեկուսացմելու:

Ընկեր ՌԱՊԸՐԹ ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ.- Պէ՛տք է որ իրենց օտար զգալ չտանք եւ մեր մէջ առնենք. պէտք է որ փորձենք յարաբերիլ իրենց հետ:

Ընկեր ՌԱՅՖԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ.- Մօտիկ ապագայի համար, լուծում չունիմ: Հեռուոր ապագայի համար, պէտք է որ առաջը առնենք ձուլման, հաստատուելով մեր հայրենիքի կամ միջին Արեւելքի մէջ:

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԹԻՒ 3 ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Յեղափոխութիւնները ընկերային կարգերու մէջ փորձուած յաջող կամ անյաջող փոփոխութիւններ են: Այս փոփոխութիւնները ընդհանրապէս կ'ըլլան բռնամիջոցներով:

Երկրի մը մէջ յեղափոխութիւն կը պատահի երբ հետեւեալ երեւոյթները կան հոն: Երբ կան քաղաքացիական ազատութիւններու խափանում, օտար միապետութիւն, մենատիրութիւն, դասակարգեր, տնտեսական տազնապներ, ճարտարարուեստականացում եւ այլ ճնշումներ, այդ ժամանակ անհատներ կը ձգտին իրենց քաղաքացիական իրաւունքներուն, իսկ ազգեր իրենց անկախ պետականութեան կամ ազատ հայրենիքին:

Այս ձգտումները տեղի կու տան յեղափոխական պայքարի:

Յեղափոխութեան համար կարեւոր է առարկայական եւ ենթակայական գործոններու միաժամանակ ներկայութիւնը: Այսինքն ճնշուած ազգեր պէտք է գիտակցութիւնը ունենան իրենց իրաւագրկուածին ինչպէս նաեւ զինք առաջնորդող ղեկավարներ:

Այս բոլորէն ետք անհրաժեշտ է նաեւ առիթը որ չուտով կը հասնի: Որեւէ մեծ կամ փոքր դէպք բաւարար է առիթ հանդիսանալու երբ գաղափարները հասունցած են:

Բոլոր յեղափոխութիւններն ալ կ'ունենան որոշ գաղափարական բանաձեւեր որոնք կը խորհրդանշեն յեղափոխութիւնը եւ կ'արդարացնեն զայն:

Յեղափոխութեան համար անհրաժեշտ է ժողովուրդի մասսայական հիմք: Կարեւոր է կազմակերպել ժողովուրդը եւ անոր տալ յեղափոխական դիմագիծ:

Անուշտ իշխող տարրը կը գործածէ բանակ, ոստիկանութիւն եւ լրտեսութիւն, զսպելու համար յեղափոխութիւնը, եւ կարելի է յեղափոխութիւնը արեան մէջ խեղդել, բայց երբեք կարելի չէ ժողովուրդը հակալեղափոխականացնել մինչեւ ան հասնի իր նպատակին: Յեղափոխութեան մը նոյնիսկ ձախողութիւնը ժամանակաւոր է եւ հիմ կը ծառայէ ապագայի յաջող յեղափոխութեան: